

Nr 76.

Av herr Carlsson i Stockholm, om förhöjning av livräntor enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Den sociala olycksfallsförsäkringen i vårt land har varit i hög grad efterbliven. Betecknande i detta avseende är, att den i mycket otillfredsställande 1901 års lag om ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete gällde ända fram till 1918, då den nya olycksfallsförsäkringslagen trädde i kraft.

De enligt 1901 års lag utgående ersättningarna voro redan efter de förhållanden, som rådde vid lagens tillkomst, synnerligen obetydliga och kunna icke på långt när anses som en skälig gottgörelse till den genom olycksfall i arbetet skadade eller hans efterlevande. Med hänsyn till det undan för undan fallande penningvärdet hava de förlorat än mer i betydelse. Vid förlust av arbetsförmågan (hel invaliditet) erhöll t. ex. den skadade en årlig livränta av allenast 300 kronor. Till efterlevande änka utgick livränta å 120 kronor och till efterlevande minderårigt barn å 60 kronor, för år räknat. Dessa belopp kunna icke täcka livräntetagarens, invalidens eller den efterlevandes behov.

Enligt den nya olycksfallsförsäkringslagen, som på ett mera vidsynt och effektivt sätt beaktat de genom olycksfall i arbete skadades berättigade anspråk på ersättning, kan utgå en årlig livränta till den skadade vid helinvaliditet å 1,600 kronor, till efterlevande änka och änkling å 600 kronor samt till efterlevande barn å 400 kronor.

Allt fortfarande utgår emellertid ersättning i form av livränta till ett stort antal skadade eller deras efterlevande enligt bestämmelserna i 1901 års lag. Många av dessa livräntetagare befinna sig på grund av livräntornas obetydliga belopp i en svår och nödställd belägenhet och många av dem måste anlita fattigvården för att kunna draga sig fram. Det synes mig vara en rättfärdighetssak, att dessa arbetets invalider eller deras änkor och barn, som genom familjefaderns olycksfall i arbetet mist sin försörjare, genom statens mellankomst beredes en förbättrad ställning, om än det icke på grund av kostnaderna kan ifrågasättas, att de ställas i jämbredd med dem, som erhålla ersättning enligt nya lagen.

Naturligtvis kunna invändningar framställas mot en sådan anordning som den av mig förordade. Men här gäller det en grupp av befolkningen, som minskas år från år och som till en del i alla fall måste anlita det allmänna för att kunna livnära sig. Det blir därför mången gång en fråga om utgivande av det allmännas bidrag i annan, mera tilltalande form.

Saken är icke ny, den har tidigare vid olika tillfällen varit föremål för riksdagens prövning, senast 1924. Av de myndigheter, som då hördes i ärendet, förordade försäkringsrådet bland annat, att den som ägde rätt till livränta enligt 1901 års lag skulle erhålla ett årligt livräntetillägg, motsvarande 125 procent av livräntan, dock att, i fråga om livränta till skadad arbetare, tillägg ej skulle utgå för livränta, som understiger 90 kronor. Enligt försäkringsrådets mening borde likväl tillägg ej utgå för livränta, som grundades på frivillig försäkring enligt 24 § i 1901 års lag. I fråga om kostnaderna för ett dylikt förslags genomförande torde även få hänvisas till riksförsäkringsanstaltens yttrande av den 26 april 1924 till sammansatta stats- och lagutskottet, intaget såsom bilaga till utskottets utlåtande nr 4.

Sammansatta stats- och lagutskottet tillstyrkte för sin del ett förslag i enlighet med de av försäkringsrådet angivna grunder. Detta förslag godkändes av andra kammaren men föll i första kammaren.

Det kan måhända synas olämpligt att, då ärendet så nyligen varit underställt riksdagens prövning, redan nu återupptaga detsamma. Men det har en oerhörd betydelse för dem, det närmast gäller, och snar hjälp är av nöden. Jag anser mig dock icke böra framställa något positivt förslag, utan har det synts mig mest ändamålsenligt att med åberopande av frågans tidigare behandling begränsa mitt yrkande till en begäran om utredning och förslag.

Med åberopande av vad sålunda anförts, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa skyndsamt utredning angående frågan om förhöjning av de livräntor, som utgå enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, samt därefter så snart ske kan för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 21 januari 1925.

Olof Carlsson
i Stockholm.